

**ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะ
ด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา**

**Teachers' expectations of Mahamakut Buddhist University on the
moral and ethical characteristics of students**

ภัทรชัย อุทาพันธ์, ทรงศักดิ์ พรหมดี, ประชัน ชะชิกุล¹

Phattharachai Uthphun, Songsakdi Promdee, Prachan Chachikul

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม 2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นการศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 229 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้าน เพศ อายุ ตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคาดหวัง; คณาจารย์มหาวิทยาลัย; คุณธรรม และจริยธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the expectations of the faculty members of Mahamakut Wittayalai University towards moral and ethical characteristics; 2) to compare the moral characteristics. Ethics of students of Mahamakut Wittayalai University It is a quantitative research study. The random sampling population used in the research was 229 faculty members of Mahamakut

¹ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; Program in Buddhism and philosophy, Graduate school Mahamakut University
Corresponding Author, E-mail: phattrachan@hotmail.com

Wittayalai University. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, The results showed that The expectations of the faculty members of Mahamakut Wittayalai University on moral attributes and ethics of students Overall, it is at the highest level. and comparing the moral and ethical characteristics of students in terms of gender, age, position, there were no differences.

Keywords: expectation; university faculty; morality and ethics

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยทั้งวิถีชีวิต ค่านิยมในวัตถุ รวมทั้งวัฒนธรรม การบริโภคที่มากขึ้น เกิดผลกระทบต่อระดับจริยธรรมของคนไทยอย่างมาก ทำให้สังคมไทยมีระดับจริยธรรมถดถอยลงเรื่อย ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) และจากการสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการดำเนินชีวิตของนักเรียน พบว่า นักเรียนมาเรียนสาย ไม่มีสมาธิในการเรียน ง่วงนอนขณะเรียน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด ยึดติดกับเทคโนโลยีมากเกินไป ขาดเหตุผล เชื่อมโยงทางความคิด และขาดจริยธรรมในการทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือการทดสอบ ทำทุกอย่างเพื่อคะแนนแม้จะผิดจริยธรรม ไม่สนใจความรู้ที่อาจารย์สอนหรือศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน เห็นคุณค่าสิ่งอื่นมากกว่าการเข้าชั้นเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ต้องเร่งพัฒนาจริยธรรมในระบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เพิ่มมากขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาหรือเป็นสถาบันการศึกษาสูงสุดที่มีส่วนในการทำหน้าที่ในการปลูกฝังความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียนหรือนักศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่มีการเรียนการสอนทั้งเพื่อการเลี้ยงชีพและการบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคมเพื่อให้บัณฑิตที่จบออกมาสามารถประกอบสัมมาอาชีพได้อย่างเหมาะสม คือ นอกจากมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพแล้ว ยังต้องมีจริยธรรมและมีวินัยในตนเองด้วย (Phoapoksatit, 1999) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ที่ระบุความหมายและหลักการในการจัดควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Neamnak, et al., 2017) รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 ยังมีอุดมการณ์ที่สำคัญในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างคุณภาพ

ชีวิตและสังคมบูรณาการให้มีความสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม หรือให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังสามารถให้คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา เสริมสร้าง และปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะทำให้เป็นคนดีของสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ช่วยเสริมสร้างความสุขสงบให้แก่สังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศชาติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป้าหมาย การผลิตบัณฑิตตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัย ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกคณะวิชาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งแต่งภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 182 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคาดหวังด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคณาจารย์ที่มีต่อนักศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพของข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคณาจารย์ที่มีต่อนักศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ
คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรมี

- 5 หมายถึง ต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการมาก
- 3 หมายถึง ต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

โดยแบ่งคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็น 5 ด้านคือ

1. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อตัวเอง
2. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อหน้าที่
3. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน
4. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อสถาบัน
5. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในด้านต่างๆ ไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ที่มากกว่า 2 กลุ่มใช้ F-test เมื่อพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา ผู้ศึกษาสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของคณาจารย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.2 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 48.8 คณาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 35-40 คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ 41-50 คิดเป็นร้อยละ 21.0 อายุราชการคณาจารย์ส่วนใหญ่ มีอายุ 10-

20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.9 ตำแหน่งคณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ผู้สอน
 อย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 71.0

2. คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม
 และจริยธรรมที่มีต่อตัวเอง ทั้งหมด 10 ด้าน อันดับแรกคือ (1) ความซื่อสัตย์ต่อตัวเอง (2) กล้าหาญ
 รู้จักยอมรับผิด (3) การตรงต่อเวลา แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนมากต้องการให้นักศึกษามีความ
 ซื่อสัตย์ในตัวเองทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การเข้าชั้นเรียนและการสอบ ทั้งให้มีความกล้าที่จะ
 แสดงออก ทำในสิ่งที่ถูกต้องไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำกิจกรรม หากกระทำผิดก็ยอมรับผิด
 นอกจากนี้การตรงต่อเวลา เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน การเข้าชั้นเรียน การส่งงานที่อาจารย์
 มอบหมาย เหล่านี้คุณธรรมที่นักศึกษาต้องเฝ้าให้เป็นนิสัย เคยชิน ซึ่งจะส่งผลให้ถึงการทำงานใน
 ระดับต่อไป

2.2 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านที่มีต่อ
 หน้าที่ทั้งหมด 10 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้าน
 คุณธรรมและจริยธรรมที่มีต่อหน้าที่ของนักศึกษามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) มีความรับผิดชอบ
 ในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย (2) มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3) ใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอ
 แสดงว่าคณาจารย์ต้องการให้นักศึกษารู้จักรับผิดชอบในงานที่ทำไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ
 เรียนกิจกรรมต่างๆ ควรทำให้สำเร็จและทำด้วยความรอบคอบ คือการระมัดระวัง มีความสุขุม
 ถูกต้อง ทั้งนี้ต้องศึกษาหาความรู้ คือ การขยันอ่านหนังสือการซักถาม การฝึกปฏิบัติบ่อยๆ จะทำให้
 เกิดความเข้าใจมีความชำนาญ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านที่มีต่อ
 เพื่อนทั้งหมด 10 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้านคุณธรรม
 และจริยธรรมที่มีต่อเพื่อนของนักศึกษามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่อัน
 ชอบธรรมของเพื่อน (2) จริงใจต่อเพื่อน (3) สร้างความรัก ความศรัทธาระหว่างเพื่อน แสดงว่า
 คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษารู้จักสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น มีความจริงใจต่อเพื่อนในการ
 ทำงานการเรียนการร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้จะต้องมีความรักเป็นพื้นฐานให้เกียรติซึ่งกันและกัน จึง
 จะนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมด้านอื่นๆ ต่อไป

2.4 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านที่มีต่อ
 สถาบันทั้งหมด 5 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้าน
 คุณธรรมและจริยธรรมที่มีต่อสถาบันมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) ยกย่องปกป้อง รักษาและ

เผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน (2) เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัยของสถาบัน (3) ยอมรับในกฎระเบียบ ประเพณี อันติงามของสถาบัน แสดงว่า คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาให้ความสำคัญของสถาบัน ศึกษาโดยเชิดชู สร้างชื่อเสียง รักษากฎระเบียบ วัฒนธรรมอันติงามของสถาบัน เพื่อให้เป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่สถาบัน

2.5 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทั่วไป ทั้งหมด 10 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้านทั่วไป มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) เรียนด้วยความตั้งใจและให้เกียรติผู้สอน (2) ไม่ข้องแวะกับสิ่งเสพติดและ อบายมุขทุกประเภท (3) รู้จักแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม แสดงว่าคณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนด้วยความตั้งใจ และให้เกียรติ กับอาจารย์ผู้สอนทั้งนี้รวมหมายถึงนักศึกษา ซึ่งเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่บางคนมีอายุมากกว่าอาจารย์ ผู้สอน บางคนมีตำแหน่งทางการเมืองหรือหน้าที่การงานในระดับสูง เมื่อเข้ามาเรียนในสถาบันจึง ควรเคารพกฎระเบียบของสถาบันซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีต่อสถาบัน การไม่ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกประเภทจะให้นักศึกษาสามารถใช้สติปัญญาได้อย่างเต็มที่ มีสุขภาพดี การเรียนไม่ตกและเรียนได้จบหลักสูตร รวมทั้งการใช้เวลาที่เหมาะสมในการเรียนและการทำ กิจกรรมไม่ทำอย่างหนึ่งอย่างใดมากเกินไป

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัยของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้าน คุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) คณาจารย์มีการสอนแทรก การเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของอุไรวรรณ ธนสถิต (2558) เกี่ยวกับครูเป็นตัวอย่างที่ติงามเป็น แม่พิมพ์ของชาติที่สามารถเผยแพร่คุณธรรมซึ่ถึงกับดักที่เป็น อุปสรรคต่อการเสียสละทุ่มเทเวลาอบรมบ่มเพาะคุณธรรมให้กับลูกศิษย์โดยยึดหลักพระราชดำรัส ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักชัยแห่งการปฏิบัติหน้าที่การเป็นครูและผู้ ชี้นำศิษย์ให้มีจริยธรรม คุณธรรมสู่เส้นทางชีวิตแห่งคุณงามความดี และเติบโตเป็นเยาวชนที่ติงาม ของชาติได้

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่องความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา ทำให้ข้อค้นพบและเกิดองค์ความรู้งานวิจัยนี้ ซึ่งงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา และสามารถสร้างสำนึกแต่ละด้านให้กับนักศึกษามีอัตลักษณ์และเกิดเอกลักษณ์ที่พึงประสงค์ได้ ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน ที่เน้นให้เกิดคุณธรรมภายในจิตใจ มีสำนึกรับผิดชอบในตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามต่อผู้อื่นและตนเอง ไม่เอาเปรียบ รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง เคารพกฎระเบียบ ให้เกียรติซึ่งกันและกันเพื่อเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถจัดกิจกรรมกับนักศึกษาในคาบกิจกรรม โดยให้มีกิจกรรมในหอประชุม เชิญวิทยากรที่นักศึกษาสงเกตใจมานำเสนอในเรื่องต่างๆ เช่น การเมืองที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษากับค่านิยมตะวันตก ฯลฯ
2. คณาจารย์ในสถาบัน ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ว่าจะในเรื่องการแต่งกาย การตรงต่อเวลา ความมีอารมณ์ที่มั่นคง การมอบหมายงานที่แน่นอนชัดเจนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ นักศึกษาเห็นแบบอย่างที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- อุไรวรรณ ธนสถิต. (2558). คุณธรรมของความเป็นครู. วารสารวิชาการคุณธรรมความดี, 1 (1), 1
- Phoapoksatit, S. (1999). General Psychology. Bangkok : Mac Printing.